

Når årets gang anskues i de her nævnte perspektiver, kan man se eksempler, der indgår i den samlede strategi, hvor man dels vil stå til rådighed med muligheder og dels vil koble til tidens problemer med konkrete tiltag: f.eks. "Verdens brændpunkter", der er opstået ud fra et arrangement om ytringsfrihed. (Kai Sørlander og Dennis Meyhoff Brink) foranstaltet af et af Støtteforeningens medlemmer (Thomas Jensen). Eksemplet viser, hvorledes deltagere kan tilkendegive deres interesser og ønsker om aktivitet, hvad der er både muligt og ønskeligt.

Ikke alle arrangementer kan økonomisk "holde vand", men Centeret modtager hvert år gaver og donationer af stor betydning for Centerets virke. (2015 Niels Tang, Knud Tang, Villemoes Holding). Som noget nyt er Folkeuniversitetscenteret i år blevet godkendt til en ordning, hvor virksomheder kan yde sådanne donationer med skattefrihed.

Af økonomisk betydning er også de frivillige hjælpere ved rundvisning og arrangementer. Deres bistand er tillige til stor glæde og inspiration også i relation til Centerets daglige medarbejdere.

Generelt kan Centeret glæde sig over tilkendegivelser og opbakning fra mennesker over hele landet, også selvom man pga. afstand ikke benytter sig af de enkelte arrangementer. Men igennem årene er der også mange trofaste kontakter, vi har måttet sige farvel til pga. dødsfald.

Årsberetning 2014 blev indledt med tabet af vort mangeårige styrelsesmedlem Jan Lindhardt. I år gælder det fra styrelsen Niels Henrik Arendt, hvor vi har måttet sige sande: Nu kan vi ikke længere sige tak til Niels Henrik (men så meget mere en tak for ham). Ikke alle navne når os, - og ikke alle når vi at omtale i beretningen. Det gælder fra sidst f.eks. Per Himmelstrup (som i sin tid i ministeriet fik opbygget et fælles landssekretariat for komiteernes arbejde) og Etienne Rabaud (vores kontakt til det fortsatte grundtvigske Erica Simon arbejde i Frankrig).

I 2015 skal nævnes vort tidligere styrelsesmedlem Per Juul Martiny og adskillige, der på forskellig vis har haft betydning for Centerets arbejde: Gordon Albøge, K. Schultz Petersen, Kis Carneiro, Else Toft, Henning Worsøe, Gerda Rasmussen, Jens Hvas, Thomas Fabricius, Poul Haahr, Erik Bruun, Birgit Bjørnvig og Grethe Pedersen.

Tak fordi vi kendte dem, og til alle omkring Folkeuniversitetsarbejdet skal lyde et **Tak for året 2015 og på gensyn** i det nye år f.eks. ved Folkeuniversitetsarrangementer så forskellige som 21. februar: "Kaffe-drikningens historie" (v/ museumsinspektør Annette Hoff, Den Gamle By) og 25. februar: "Den russisk ortodokse kirke" (v/adjungeret professor Christian Gottlieb, Københavns Universitet) og først og fremmest **14. april** ved Centerets 30 års fødselsdag.

PS: Vi har ingen penge (til alt det, vi gerne vil gennemføre), men ellers er alt vel; så

Årsberetning 2015

Vi bliver undertiden spurgt om Folkeuniversitetsvirksomhedens organisation i Danmark, da den for mange kan virke lidt uoverskuelig med mange forskellige aktører, som der vittterlig findes. Kernen i sagen er imidlertid, at alle aktiviteter er sammenbundet af et fælles formål, der siden virksomhedens "indtog" i Danmark (1898) har drejet sig om forskningsformidling, eller som det er formuleret "udbredelse af kendskabet til universitetets og andres forskningsinstitutioners resultater og metoder" og "at knytte forbindelse imellem videnskab, kunst og samfund".

Den fælles opgave kan udføres hvor som helst i landet, der kan samles deltagere. Det organiseres igennem opgaveformidlere, der benævnes hhv. Folkeuniversitetsafdelinger og -komiteer, men som alle er underlagt samme bestemmelser igennem et særligt kapitel i Folkeoplysningsloven.

Hvad specielt Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle angår, er dets ambition at stå til rådighed for den samlede Folkeuniversitetsvirksomhed og bidrage til drøftelse og tiltag omkring en fælles fremtid i forvaltning af opgaven omkring forskningsformidling, idet der også henvises til tidligere bestræbelser i 1912 og 1921. Det, man dengang lagde vægt på, var at få et "eget" sted, der ved at etablere overnatningskapacitet og mødefaciliteter kunne arbejde på tværs i organisationen og give muligheder for at belyse særlige opgaver i fællesskab. Det er på denne baggrund, Centerets virke skal ses. Dette virke kan i dag udtrykkes ved følgende:

1. Udbygning af ovennævnte bestræbelser (hvilende på en særskilt bevilling fra Kulturministeriet og på Centerets egenindtjening).
2. Hjemsted for et eksisterende lokalt Folkeuniversitetskomitearbejde (som tidligere udgik fra Råsted Sognegård).
3. Udlejning af kontorfaciliteter til Folkeuniversitetets Komitestyrelse, der udgør en af virksomhedens 5 enheder og ekspederer fra særligt sekretariat med egen sekretariatsleder.
4. Udnyttelse af Centerets kapacitet af andre beslægtede folkeoplysende initiativer i samarbejde med Centeret.
5. Udlejning af mødelokaler og overskydende værelseskapacitet i form af "Bed and Breakfast" o. lign.

Det er således ikke alle af Centerets mange daglige aktiviteter, der fremgår af de særlige nyhedsbreve og årsberetninger. De indgår i arbejdet med det, museumsinspektør og forfatter **Peter Seeberg** i 1981 kaldte "anbringelsen af en bredt skuende folkelig oplysningsvirksomhed i et vestjysk kerneområde med kirken i Bur (med dets smukke sengotiske alter) på den ene side, det traditionsrige Nr. Vøsborg på den anden og Ulfborg Stationsby med dets lysfulde "Bedre Byggeskik" - på den tredje side" - og hvor han fortsatte "Danmark kan være tjent med at lægge mere ind i dette gemme! Planen forekommer mig at være selvfølgelig og forbilledlig. Anvendelsen af det ret store bygningskompleks er fortrinlig. Hvem vil ikke gerne komme og være her og tage fat?"

Det er således på historiens baggrund, at der nu igennem 30 år er arbejdet på en realisering af det ønskede formål. Der er her indgået mange menneskers bidrag såvel tankemæssigt som igennem konkret arbejde.

I vore dage efterspørges ofte for kulturinstitutioner formålsbeskrivelser og handlingsplaner med strategiske overvejelser, som søges indpasset i kategorier som bl.a. "mission" og "vision" m.m., men som er begreber, der ikke altid er særligt klart definerede eller afgrænsede. I det følgende gøres et forsøg på at anvende disse betegnelser i en beskrivelse, som Centerets bestyrelse kan have for øje velvidende, at det afgørende er, om en sådan fremtidskitse følges af tids- og handlemæssige planer, hvorigennem de meget omfattende mål udmøntes i konkrete aktiviteter og daglige gøremål.

GLÆDELIG JUL OG GODT NYTÅR

10 Elementer i handlingsplan → 2020

- At fortsætte bestræbelser på at udmønte opgaven: »At forbinde videnskab, kunst og samfund« og stå til rådighed for og i samarbejde med den samlede Folkeuniversitets-virksomhed.
- At benytte Skærum's naturgrundlag som baggrund for arbejdsprogrammer, der kan afspejle områdets autentiske sammenhæng i historisk og fremtidig udvikling.
- At udvikle organisationen i faglige grupper med ansvar for, at særlige fagområder tilgodeses i en årlig samlet plan for emner og aktiviteter samt genopdyrke forskningsprojektet »Mellem hav og hede« og »Nørre Vosborg i tid og rum«.
- At fremtidssikre Centerets driftsøkonomi med henblik på ansættelse af lønnet ledelse og relevant bemanning samt styrke den frivillige medarbejdergruppe og udbygge diverse samarbejdsrelationer. At afholde sommeruniversiteter og aktive seminarer og udbygge relationer til gymnasier o. lign. med henblik på efteruddannelse.
- At udbygge og færdiggøre Centerets fysiske rammer og faciliteter, herunder
 - inddragelse af Mejeriområdet og Teglmesterboligen, hvor Andelsvejen fra »Den Gamle Brugs« forbinder stisystemet via Per Kirkeby-huset til Vembområdet og
 - tilgodese bedst mulige rammer for kursus- og conferencefaciliteter mht. overnatning, undervisning, ophold og udstillinger, herunder indtænke Villens fremtidige anvendelse og dyrke det gode naboskab (Nørre Vosborg).
- At opføre nyt »Martin Buber-hus« ud fra Peter Brandes vision og Jane Havshøjs arbejde og anvende eksisterende (Kulhus) til »Tegl og arkitektur«, dvs. flytte Teglværksmuseet fra nuværende placering og etablere et lille informations- og mødested med »minicafé« i smedien samt arbejde videre med planerne om kunster- og forskerrefugium, udvikle »livslang læring« (Børnekulturcenter og Seniorgæsteboliger) og skabe relevante partnerskaber (f.eks. Liselund, Tårnborg, Ørslevkloster, Løgumkloster m.v.).
- At genetablere væksthushus i Villaens baghave, knytte forbindelse via bibel- og terapihave til Naturstyrelsens »historiske skov« og videre til Skærumhus og derved styrke botaniske studier og videreudvikle de grønne bestræbelser, f.eks. rodzoneanlægget og etablere et lille »erindringslysthus« med fortællinger samt udvikle en samlet energiplan med solceller og evt. »husstandsmølle« / »grønt tag« (have).
- At udarbejde »landskabsmæssig« helhedsplan, der sammenbinder natur og arkitektur og tage stilling til de påtænkte Per Kirkeby-porte med fartdæmpende virkning samt plantning af begivenhedsstræer (1517, 1814, 1915 osv.).
- At fortsætte projektudviklingen bl.a. vedrørende »Livet i åen«, »Andelsbevægelse, folkeoplysning og demokrati« samt udgive forskellige publikationer og skaffe økonomisk baggrund herfor.
- At udvikle kommunikations- og markedsføringskanaler og gøre Folkeuniversitetscenteret yderligere kendt lokalt, nationalt, nordisk og internationalt i øvrigt, bl.a. ved studieudveksling og rejsevirksomhed.

»Skærum Mølle – en lærdoms lystgård«

Ved Støtteforeningens årsmøde lørdag den 9. maj 2015 præsenteredes bogen »Skærum Mølle – en lærdoms lystgård«. Bogens anledning var Gudrun Aspels 80-års fødselsdag i 2014.

Bogen, som er på 118 sider, koster 80 kr. + 40 kr. i forsendelse. Indbetal 120 kr. på reg. nr. 9585 konto nr. 8982 233 829. Angiv venligst navn og adresse. Og bogen kommer straks med posten. - Kan også afhentes ved personlig henvendelse på Folkeuniversitetscenteret. Se bogens indholdsfortegnelse på hjemmesiden eller <http://tinyurl.com/>

Strategi → 2020

Mission	Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle er et bredt funderet udviklingscenter, der arbejder ud fra Folkeuniversitetets grundidé: »At forbinde videnskab, kunst og samfund«. Centeret fungerer som kursus- og konferencecenter og står til rådighed for hele Folkeuniversitetsvirksomheden i Danmark samt beslægtede initiativer.		
Vision	Folkeuniversitetscenteret ønsker at udvikle formidlingsopgaven decentralt og i konkret samspil med Skærum Møllens autentiske miljø og historie. Det viser sig i centrale udviklingsområder som f.eks. »Natur og miljø, organisation og energi«, »Tegl og arkitektur«, »Sten og stjerner«, »Eksistens, tro og mening, humanitet, sundhed og arbejde«, »Livslang udvikling og læring«.		
Værdigrundlag	Folkeuniversitetscenteret anser forskningsformidling og –kommunikation for nøglebegreber i samfundet i forbindelse med kulturforståelse og dialog. Forskningsformidling gælder resultater og metoder fra alle emner og fagområder. Der lægges vægt på at vise forskelligheder og sammenhænge i videnskabens og kunstens tilgange til erkendelse og viden. Fordybelse, undren, nysgerrighed, historisk forståelse og stabilt arbejde er centrale værdier.		
Mål	Fysiske rammer og omgivelser	Økonomi	Bemanning
	Optimere og udbygge faciliteter (auditorium, overnatnings- og opholdsrum) og udstillingskapacitet. Inddrage »Mejeriområdet«. Udarbejde sammenhængende plan for arkitektur og landskab. Udvikl energiplan.	Fremtidssikre Centerets driftsøkonomi. Øge indtjeningmuligheder, forbedre muligheder for at tiltrække eksterne bidrag. Styrke udbuddet af »tilbud«.	Skabe mulighed for ansættelse af lønnet ledelse. Forbedre teknologisk kapacitet. »Dyrke« frivillig medarbejdergruppe. Arbejde med varierede former for »løntilskud« og praktik.
Mål	Samarbejdsparter		Projekter og publikationer
	Alle relevante forsknings- og uddannelsesinstitutioner. Folkeuniversitetsvirksomheden som helhed. Beslægtede initiativer og folkelige akademier (Grundtvigsk Forum), Naturstyrelsen (Geopark), nordiske og europæiske relationer (f.eks. Lærende byer).		Økomuseum Andelscenter Buber-hus Erindringspavillon Iværksætterbog Introduktion og »reklamemateriale« Mindeskrifter (Sv. Kaae)
Forudsætninger	Sammenhængende organisatorisk opbygning og effektiv arbejdsform. Visionær styrelse og optimale lovgivningsmæssige rammebetingelser.		